

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนตุลาคม 2560¹

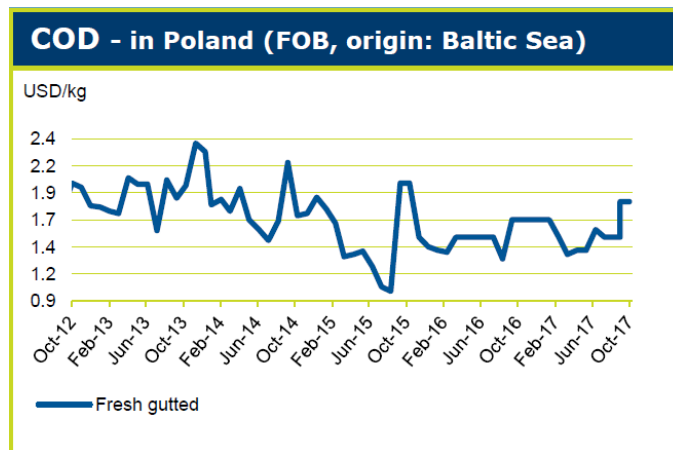
ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

ภาพรวมสถานการณ์ประมงยุโรป

ความต้องการสินค้าประมงของตลาดโลกอยู่ในช่วงสูงกว่าปริมาณผลผลิต ทำให้ราคาสินค้าสัตว์น้ำมีแนวโน้มสูงขึ้น ค่าเงินยูโรที่แข็งค่าขึ้นมีผลเล็กน้อยต่อระดับราคา ขณะที่ความต้องการสินค้าสัตว์น้ำจากเอเชียปริมาณมาก สินค้าจึงไปยังเอเชียมากกว่าตลาดยุโรป แต่มีข้อยกเว้นสำหรับปลากะพงขาว ปลาตะเพียนทะเล และ ปลาแซลมอน ที่มีราคาลดลง ผู้ค้าในยุโรปซื้อสัตว์น้ำเพื่อเตรียมสำหรับเทศกาลคริสต์มาส ซึ่งความต้องการสัตว์น้ำในยุโรปจะสูงขึ้นในช่วงนั้น

ปลาหน้าดิน (Ground fish)

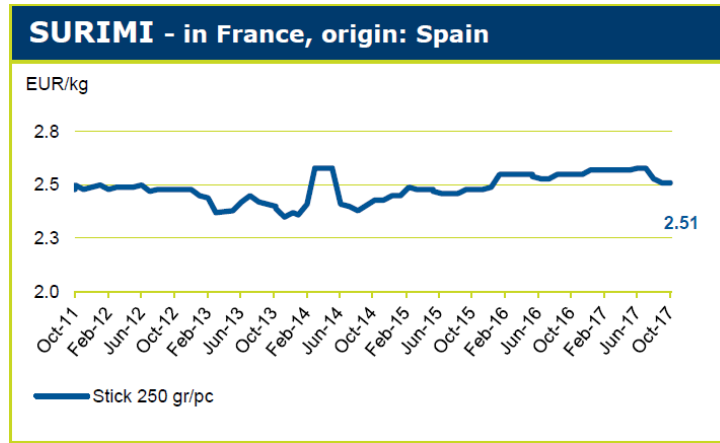
ราคาปลา Alaska Pollock ที่ตลาดมอสโกและวลาดิวอสต็อกสูงขึ้น แต่ราคาปลา Baltic cod ลดลง เนื่องจากความต้องการจากตลาดโปแลนด์ลดลง ปลาคอดหมักเกลือฟิลเลทำจาก ปลา *Gadus macrocephalus* มีราคาสูงขึ้น เนื่องจากวัตถุดิบมีน้อยและความต้องการสูง ส่วนปลาคอดหมักเกลือที่ทำจากปลาสายพันธุ์ *Gadus morhua* ที่มาจากหมู่เกาะฟาโรและไอซ์แลนด์ก็มีวัตถุดิบน้อย และความต้องการสูงเช่นเดียวกัน เนื่องจากมีเรือสำหรับจับปลาชนิดนี้ลดลงเรื่อยๆ ส่วนความต้องการปลา ling (*Molva molva*) คงที่เนื่องจากปริมาณจับสมดุลกับความต้องการ โดยรวมคุณภาพปลาดี จากปีที่ผ่านมาฝนตกหนักทำให้ปลามีจุดสีดำที่ผิวหนัง

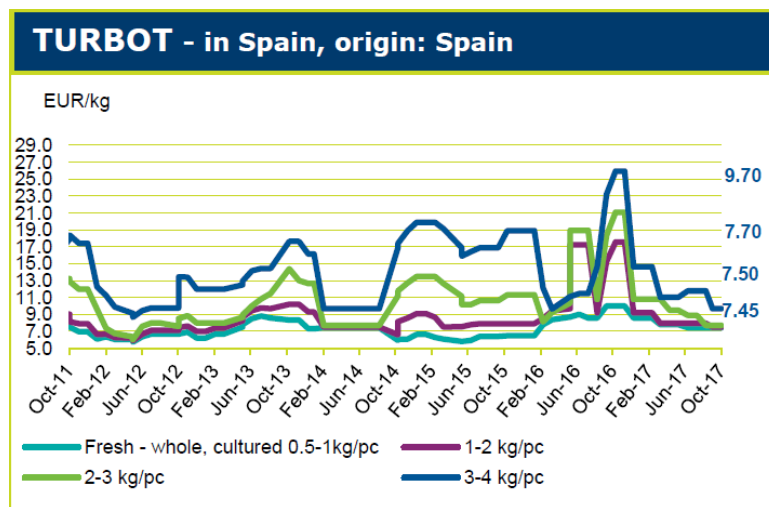
แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มราคาปลาคอดจากทะเลบอลติกในตลาดโปแลนด์

ซูริมีคุณภาพสูงขาดตลาดและคาดว่าสถานการณ์จะเป็นเช่นนี้ทั้งปี ตลาดซูริมีของสเปนเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะปลาแซ่เย็น มียอดขาย 48,000 ตันต่อปี โดยขายผ่านช่องทางค้าปลีก 30,000 ตัน ยอดขายปลาตาเดียวสูงขึ้น การผลิตคงที่ และราคาสูงขึ้น อย่างไรก็ตามราคายังคงต่ำกว่าระดับราคาปีที่ผ่านมา

¹ European Price Report Issue 1/2017, January 2017. Rome, Italy.

แผนภูมิที่ 2 แนวโน้มราคาซูริมินำเข้าจากสเปนในตลาดฝรั่งเศส

แผนภูมิที่ 3 แนวโน้มราคาปลาตาเดียวในตลาดสเปน

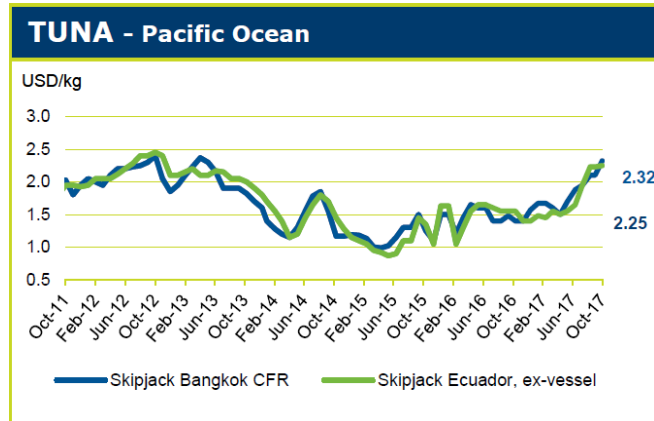
ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

การทำประมงทูน่าในแปซิฟิกตะวันตกและแปซิฟิกตอนกลางได้ปริมาณดีขึ้น เรือสหรัฐฯ ญี่ปุ่นและเกาหลี กลับมาทำประมงโดยใช้อุปกรณ์ช่วยทำประมงประเภทเครื่องมือล่อปลา (Fish Aggregating Device : FADs) ได้ตั้งแต่ 1 ตุลาคม เป็นต้นมา หลังผ่านช่วงประกาศงดใช้ FADs ไปแล้ว ขณะที่เรือประมงจากประเทศอื่นๆ ยังคงกำหนดให้งดใช้ต่อไปอีกเป็นระยะเวลา 1 เดือน โรงงานแปรรูปที่ไทยแจ้งว่าวัตถุดิบสำหรับแปรรูปคงเหลือน้อย ราคาทูน่าท้องแถบ (skipjack) สูงขึ้นมากอย่างต่อเนื่อง

อัตราการจับทูน่าในแปซิฟิกตะวันออกต่ำ เนื่องจาก IATTC² ประกาศห้ามจับสัตว์น้ำ จนถึงวันที่ 8 ตุลาคม และกำหนดห้ามจับสัตว์น้ำช่วงที่สองระหว่าง 9 พฤศจิกายน ถึง 19 กุมภาพันธ์ 2561 ทำให้เรือจับทูน่าของเอกวาดอร์ร้อยละ 70 ต้องหยุดทำการประมง โรงงานแปรรูปที่เมือง Manta ประเทศเอกวาดอร์รายงานปริมาณวัตถุดิบคงเหลือต่ำ และบางโรงงานลดการผลิตเพื่อรักษาปริมาณวัตถุดิบไว้ คาดว่าราคาทูน่า

² IATTC Inter-American Tropical Tuna Commission คณะกรรมการทูน่าเขตทวีปอเมริกา

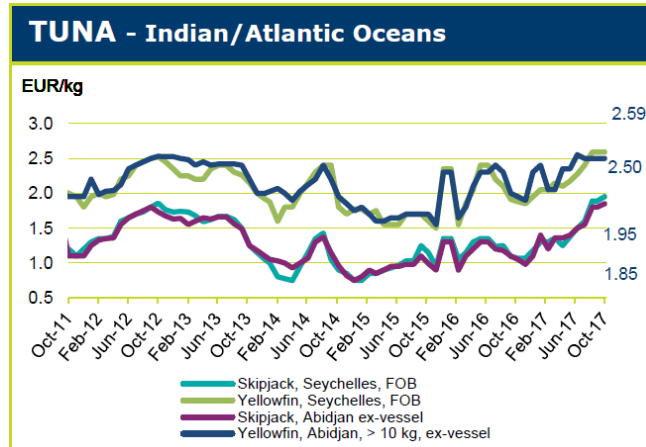
ท้องแถบจะสูงขึ้นเป็น 2,500 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน ในเดือนพฤศจิกายน ขณะที่ทูน่าครีบลีโองราคาคงที่ ความต้องการสินค้าสำเร็จรูปขณะนี้ต่ำ เนื่องจากผู้ซื้อคาดว่าราคาจะลดลงในเดือนพฤศจิกายน แต่ผู้ผลิตกลับ คาดว่าราคาจะสูงขึ้น

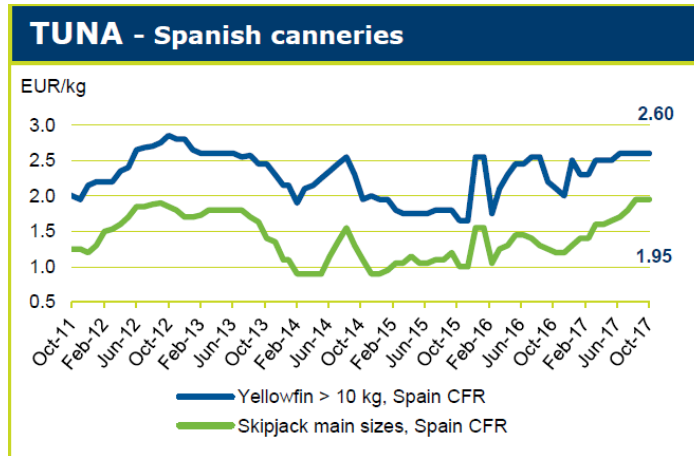
แผนภูมิที่ 4 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ และเอกวาดอร์ (ราคาสินค้าหน้าท่า)

การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรอินเดียอยู่ในระดับปานกลาง มีการขนถ่ายสินค้าในทะเลมาก วัตถุประสงค์ที่โรงงานมีปริมาณเพียงพอ และสินค้าทูน่าไปยังตลาดเอกวาดอร์และไทยมากขึ้น เนื่องจากผู้ซื้อจากทั้งสองประเทศต้องการสินค้ามาก ทำให้ทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบลีโองมีราคาสูงขึ้นต่อเนื่อง

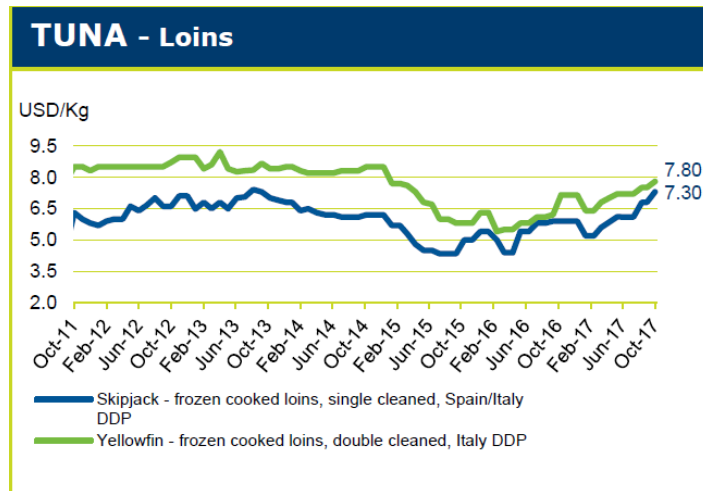
การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรแอตแลนติกเปลี่ยนแปลงไม่มาก อัตราการจับปานกลาง โรงงานมีวัตถุประสงค์เหลือปานกลาง ราคาทูน่าท้องแถบและครีบลีโองสูงขึ้นในมหาสมุทรแอตแลนติก แต่ราคาในยุโรปคงที่

แผนภูมิที่ 5 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและทูน่าครีบลีโองจากมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก

แผนภูมิที่ 6 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบและครีบเหลืองในตลาดสเปน

แผนภูมิที่ 7 แนวโน้มราคาเนื้อปลาทูน่าลอยนึ่งสุกแช่แข็งในตลาดสเปนและอิตาลี

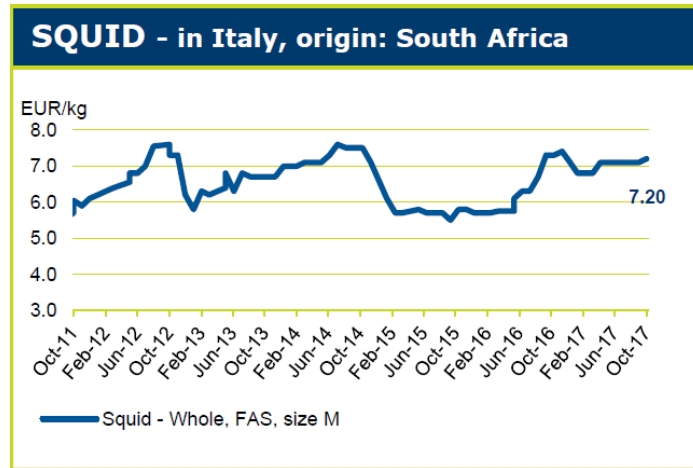
ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small Pelagics)

ปริมาณสต็อกปลาซาร์ดีนของโปรตุเกสและสเปนมีจำกัดมาเป็นเวลาหลายปี และ ICES เสนอให้ระงับการทำประมงปลาซาร์ดีนในโปรตุเกสเป็นเวลา 15 ปี ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา เรือไอบีเรียถูกห้ามไม่ให้จับปลาซาร์ดีน แต่ก็ไม่ใช่เป็นผล โปรตุเกสจะทำประมงสต็อกปลาซาร์ดีน แต่รัฐมนตรีประมงของโปรตุเกสแจ้งว่าการระงับการทำประมงซาร์ดีนเป็นเวลา 15 ปี นั้นเป็นไปได้

ราคาปลาแปซิฟิกเฮอริงคงที่ในตลาดมอสโกและวลาดิวอสต็อก แต่ราคาปลาเฮอริงจากทะเลบอลติกสูงขึ้น เนื่องจากความต้องการสูง

หมึก (Cephalopods)

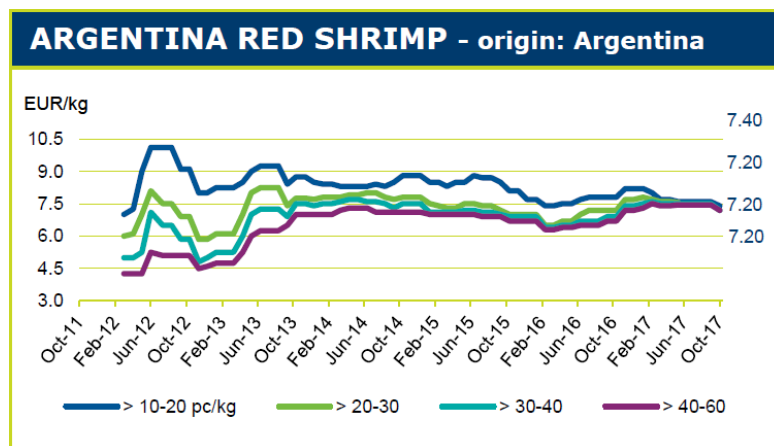
ปริมาณหมึกกล้วย (squid) โดยรวมในตลาดโลกอยู่ในระดับต่ำ ถึงแม้ว่าเรือประมงจีนรายงานปริมาณการจับหมึกมากบริเวณนอกเขตอาร์เจนตินาและเขต EEZ ของเปรูก็ตาม การจับบริเวณแอฟริกาใต้ได้ปริมาณน้อย และราคาหมึกขนาดใหญ่สูงขึ้น เนื่องจากการปิดฤดูทำประมงตั้งแต่ 19 ตุลาคม สำหรับหมึกขนาดเล็กมีการแข่งขันสูงเนื่องจากมีหมึกจาก Patagonia เข้ามา

แผนภูมิที่ 8 แนวโน้มราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง (Crustaceans)

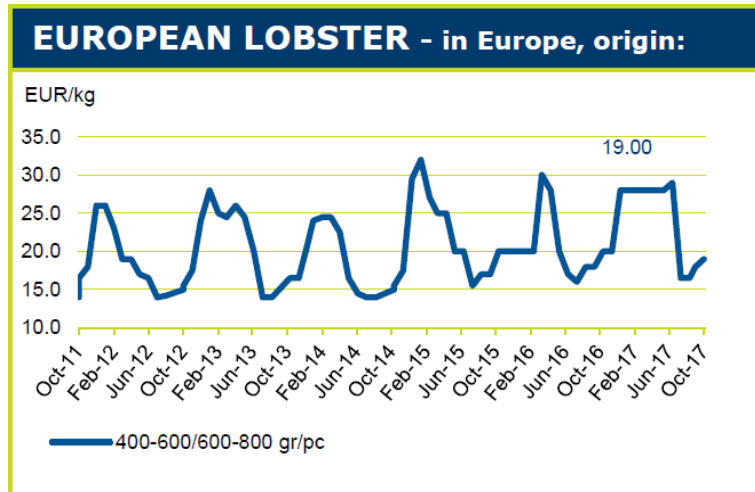
การทำประมงกุ้งลดลง สำหรับช่วงนี้ของปี โดยมีข่าวว่าจะปิดการทำประมงในน่านน้ำอาร์เจนตินา ขณะเดียวกันก็มีความต้องการจากเอเชียปริมาณมาก ทำให้กุ้งที่หน้าท่ามีราคาสูงขึ้น กุ้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กยังคงมีราคาเกือบจะไม่ต่างกัน แต่การจับเมื่อตอนต้นปี ได้ขนาดใหญ่เป็นส่วนใหญ่ จึงคาดว่าราคาในช่วงปลายปีจะสูงขึ้น ซึ่งเป็นช่วงสั้นปีที่มีเทศกาลต่างๆ

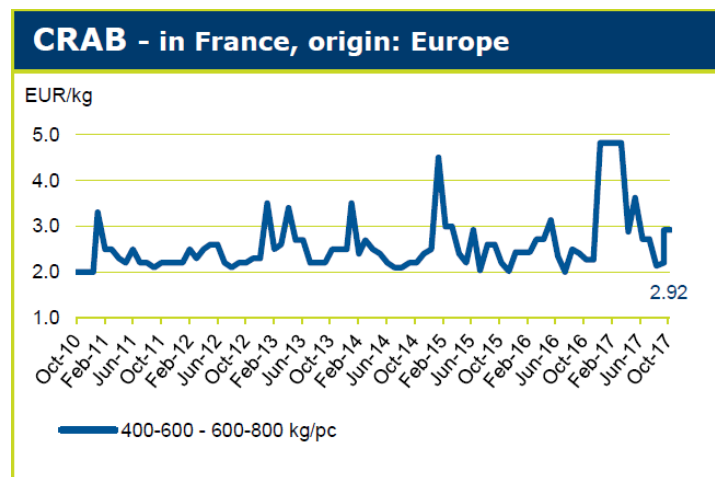
แผนภูมิที่ 9 แนวโน้มราคากุ้ง red shrimp จากอาร์เจนตินา

ราคากุ้ง Canadian ล็อบสเตอร์ สูงขึ้น เนื่องจากตลาดสหรัฐอเมริกาต้องการมาก และสินค้าไม่เพียงพอ ราคาไม่คงที่ และเพิ่มขึ้นเป็นรายสัปดาห์ แต่ราคาล็อบสเตอร์ทั้งตัวค่อนข้างคงที่ ตลาดต้องการเนื้อล็อบสเตอร์ ปรุงสุกลดลง และราคาลดลง

ปริมาณล็อบสเตอร์ขึ้นต่ำลดลง เนื่องจากเข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วง อากาศเย็นลงทำให้ปริมาณผลผลิตปู ผันผวนเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน และช่วงห่างระหว่างราคาเสนอซื้อและเสนอขายเพิ่มขึ้น (price tension)

แผนภูมิที่10 แนวโน้มราคายุโรปเลี้ยงล็อบสเตอร์ในตลาดยุโรป

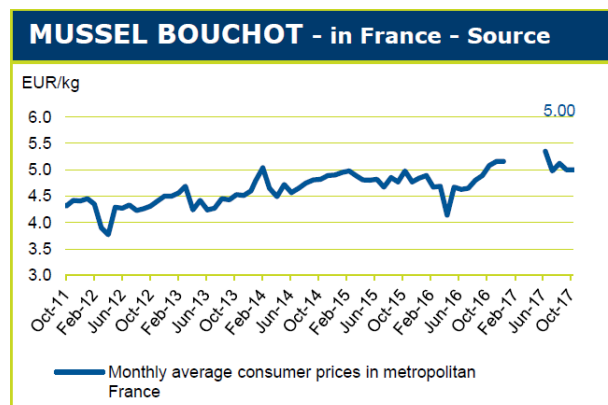

แผนภูมิที่11 แนวโน้มราคาปูจากฝรั่งเศสในตลาดยุโรป

หอยสองฝา (Bivalves)

หอยแมลงภู่งูฝรั่งเศส (French Bouchot , French rope) และหอยแมลงภู่งูจากเนเธอร์แลนด์มีปริมาณมากในตลาดฝรั่งเศส และมีการปิดฉลาก French Pole mussels เพื่อคัดแยกสินค้าตามคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่า

หอยนางรมเข้าสู่ช่วงยอดขายสูง เนื่องจากอากาศเริ่มเย็นลง ยอดขายทั้งในฝรั่งเศสและอิตาลีเพิ่มขึ้น และจะไปสูงสุดช่วงคริสต์มาส

แผนภูมิที่12 แนวโน้มราคาหอยแมลงภู่งูจากฝรั่งเศสในตลาดยุโรป

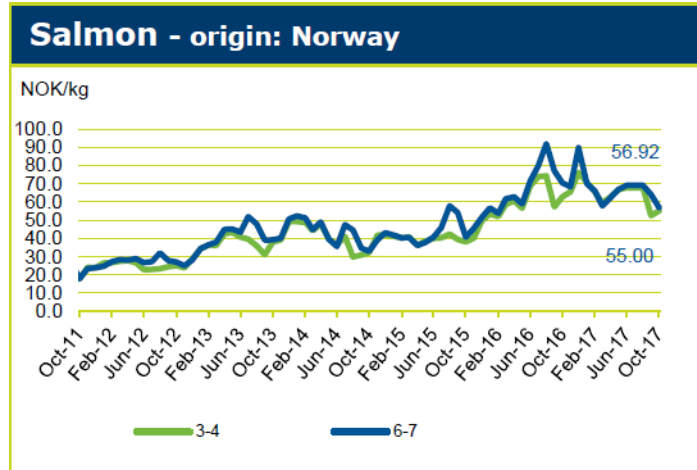
สถาบันวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศส (French scientific institution : IFREMER) รายงานการติดตามอัตราการตายของหอยนางรม (oyster mortalities) เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2560 พบว่าโดยเฉลี่ย ลูกพันธุ์หอยนางรมมีอัตราการตายสะสมร้อยละ 64.7 โดยมีความแตกต่างและผันผวนสูงในแต่ละพื้นที่ ส่วนหอยนางรมวัยอ่อนและหอยนางรมตัวเต็มวัยมีอัตราการตายต่ำกว่ามากที่ระดับร้อยละ 6.5 และร้อยละ 6.3 ตามลำดับ โดยอัตราการตายของลูกพันธุ์หอยนางรมสูงกว่าช่วงเดียวกันของปี 2559 เล็กน้อย แต่ว่าอัตราการตายของหอยนางรมวัยอ่อนและหอยนางรมตัวเต็มวัย ยังคงต่ำกว่าปีที่ผ่านมา

ปลาแซลมอน (Salmon)

ผลประกอบการบริษัทฟาร์มปลาแซลมอนในปีที่ผ่านมาทำสถิติดีขึ้น จนถึงปี 2560 มีการทำลายสถิติอีก โดยช่วงต้นปีราคาสูงกว่าช่วงเดียวกันของปี 2559 ถึงแม้ต้นทุนการผลิตจะสูง และมีการลดการจับผลผลิต แต่ระดับราคาที่สูงต่อเนื่องได้มาชดเชยทำให้รายได้สูงขึ้น ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นครึ่งหลังของปีเป็นต้นมา สถานการณ์ผลผลิตดีตัว ช่วยผ่อนคลายสถานการณ์ผลผลิตล้นตลาดจากสองประเทศผู้ผลิตของยุโรปได้แก่นอร์เวย์และอังกฤษ

ปริมาณปลาช่วงสิ้นสุดไตรมาส 3 เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาส่งออกแซลมอนนอร์เวย์ลดลงในรอบ 20 เดือน ราคา Fish Pool Index สัปดาห์ที่ 37 อยู่ที่ 6.61 เหรียญสหรัฐฯ ต่อกิโลกรัม ในเดือนกันยายนราคาตลาดลงชั่วคราว ทำให้กระทบรายได้จากการส่งออก สมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ (The Norwegian Seafood Council : NSC) รายงานการส่งออกแซลมอนนอร์เวย์ปริมาณ 97,300 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า มูลค่า 752.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ราคาพื้นตัวในช่วงต้นเดือนตุลาคม และ ราคาของ Fish Pool Index ในสัปดาห์ที่ 40 กลับมาอยู่ที่ 7.17 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม เนื่องจากช่วงปลายปีมีความต้องการสูง ปลาแซลมอน Scottish ของอังกฤษได้ประโยชน์จากผลผลิตที่เติบโตขึ้นทำให้อุตสาหกรรมมีรายได้สูงขึ้น แต่ไม่สามารถชดเชยกับการที่ระดับราคาลดลงในช่วงก่อนหน้านี้นี้ได้ และผลผลิตช่วงหลังจากฤดูร้อนทำให้ราคาแซลมอนในอังกฤษลดลง แต่ไม่กระทบกับรายได้เนื่องจากค่าเงินที่อ่อนค่าลงเช่นกัน

ถึงแม้ว่าราคาแซลมอนในช่วงครึ่งหลังปี 2560 จะลดลง แต่ตลาดยังคงคาดหวังว่าในระยะยาวจะมีทิศทางเป็นบวก ราคาล่วงหน้า (forward price) สำหรับปี 2561 ยังคงอยู่ที่ 7.81 เหรียญสหรัฐฯ ต่อกิโลกรัม และราคาล่วงหน้าสำหรับเดือนธันวาคม 2560 อยู่ที่ 8.05 เหรียญสหรัฐฯ ต่อกิโลกรัม โดยคาดว่าตลาดพื้นตัวเมื่อถึงช่วงที่ตลาดต้องการสูง ผู้เพาะเลี้ยงแซลมอนรายงานว่าต้นทุนขึ้นไปสูงใกล้กับสถิติสูงสุด แต่บริษัทผู้เพาะเลี้ยงยังคงมีช่องทางทำกำไร โดยใช้ประโยชน์จากแนวทางลดต้นทุนในแนวตั้ง (vertical integration strategies)

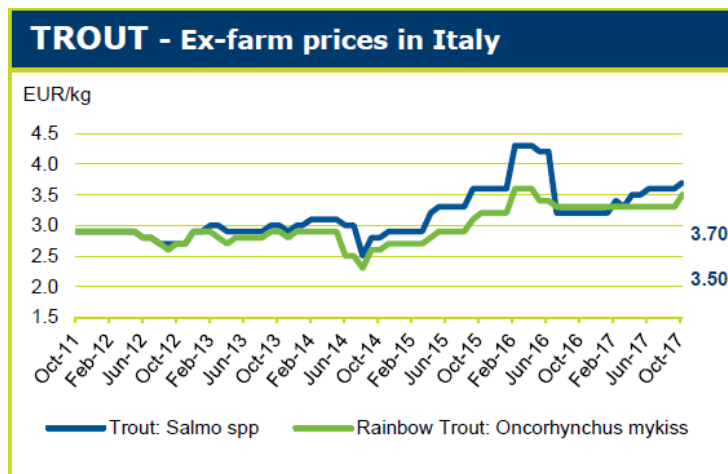

แผนภูมิที่13 สถานการณ์ราคาแซลมอนจากนอร์เวย์

ปลาเทราต์ (Trout)

ในปี 2560 สต็อกปลาเทราต์ในนอร์เวย์เหลือน้อยมากทำให้ราคาสูงขึ้นมาก และปริมาณส่งออกลดลง การจับปลาช่วงปลายฤดูร้อนรอบการเลี้ยงปี 2559 ได้ผลิตเพิ่ม จึงช่วยให้ราคาลดลงบ้าง แต่ปลาในรอบการเลี้ยงปี 2558 มีผลผลิตลดลงกว่ารอบก่อนหน้าร้อยละ 16 จึงน่าจะทำให้ราคาในปี 2561 สูงขึ้น NSC รายงานว่าในเดือนกันยายนนอร์เวย์ส่งออกปลาเทราต์ 3,800 ตัน มูลค่า 257 ล้านนอร์เวย์โครน ปริมาณลดลงร้อยละ 41 และมูลค่าลดลงร้อยละ 30 เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อนหน้า

ราคาปลาเทราต์ในอิตาลีสูงขึ้น เนื่องจากช่วงต้นปีแห้งแล้ง ทำให้สต็อกปลาคงเหลือน้อย แต่ในช่วงต่อมาปริมาณฝนเพิ่มขึ้นจึงช่วยให้กลับสู่สภาวะปกติ แต่ระดับราคาในปีหน้าจะยังคงสูงอยู่

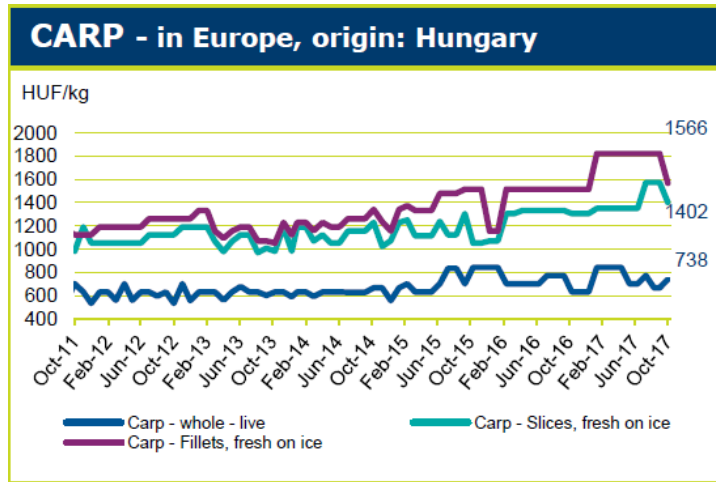

แผนภูมิที่15 สถานการณ์ราคาปลาเทราต์หน้าฟาร์มในตลาดอิตาลี

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

สหรัฐฯ สั่งซื้อปลานิลจากจีนลดลง ราคาปลานิลจีนลดลง และเข้าสู่ตลาดยุโรปมากขึ้น ปลาแพงกาเซียสเวียดนามขาดตลาด เนื่องจากสต็อกปลาต่ำกว่าปีที่ผ่านมา แต่ราคายังคงที่ เนื่องจากยุโรปต้องการไม่มาก ราคาปลา Nile perch ต่างจากปลานิลและแพงกาเซียส ราคาปลาสดฟิลเลอร์อยู่ที่ 15.99 ยูโรต่อกิโลกรัม สูงทำลายสถิติ เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตสู่ตลาดต่ำ ส่วนปลาฟิลเลอร์แข็งไม่มีในตลาดเลย

ยอดขายปลาตะเพียนในฮังการีสูงขึ้น ตั้งแต่กันยายนเป็นต้นมา และหยุดการส่งเสริมการขาย ปริมาณเพียงพอ และยอดขายน่าจะเพิ่มในช่วงคริสต์มาส ซึ่งเป็นช่วงที่มีการบริโภคปลาชนิดนี้สูง

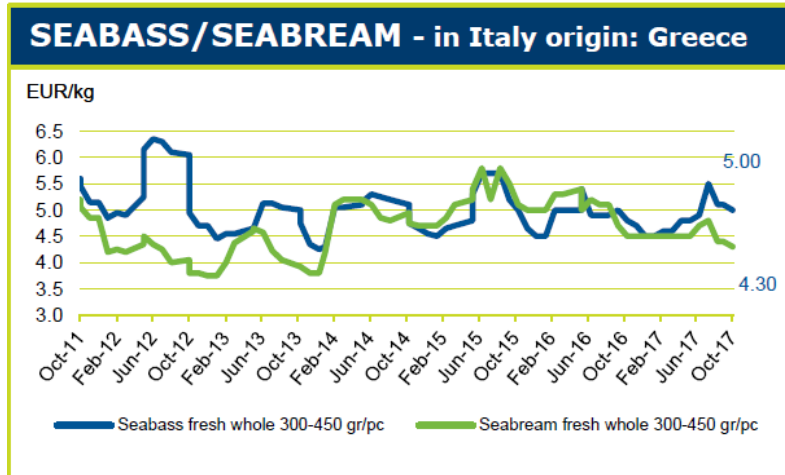
แผนภูมิที่16 สถานการณ์ราคาปลาแพงกาเซียสจากฮังการีในตลาดยุโรป

ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาตะเพียนทะเล (Seabream) และปลา Meagre³

ผู้ส่งออกปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลรายใหญ่ของตลาดยุโรปได้แก่ กรีซและตุรกี ในปีนี้มีการส่งออกสูงสะท้อนว่าผลผลิตปลาจากฟาร์มมีปริมาณมาก ในพื้นที่เมดิเตอร์เรเนียน ผลผลิตปลาตะเพียนทะเลและปลากะพงขาวจากทั้งสองประเทศรวมกันมีปริมาณ 50,600 ตัน และ 38,600 ตัน ตามลำดับ เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 และร้อยละ 6 ตามลำดับ อุตสาหกรรมมีความกังวลว่าปริมาณปลาสูงจะทำให้ราคาลดลงมาก เนื่องจากมีผลผลิตล้นตลาดมาระยะหนึ่ง และในช่วงครึ่งแรกของปี 2560 ราคาส่งออกและราคาขายส่งก็ลดลงด้วย โดยปลาตะเพียนทะเลได้รับผลกระทบมากกว่า เนื่องจากทำตลาดในประเทศที่ไม่ใช่ตลาดหลัก ได้ยากกว่าปลากะพงขาว

แนวโน้มราคาจะต่ำไปจนถึงช่วงคริสต์มาส อุตสาหกรรมรายงานว่าราคาไม่ลดลงมากนักในปี นี้ โดยคาดว่าในระยะยาวจะดีขึ้นเนื่องจากสหภาพยุโรปมีเศรษฐกิจฟื้นตัว รวมถึงปัจจัยอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีนวัตกรรมด้านโลจิสติกส์ และการพัฒนาตลาดใหม่ๆ ช่วยให้มีคำสั่งซื้อมาดูดซับสินค้าที่ล้นตลาด โดยเฉพาะปลากะพงขาว นอกจากนั้นความต้องการจากรัสเซียฟื้นตัว ซึ่งเป็นตลาดปลากะพงขาวของตุรกีมาแต่เดิม และบริษัทเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกรีซคาดการณ์ไปในทิศทางบวกสำหรับอุตสาหกรรมปลาทั้งสองชนิด

³ ปลา Meagre เป็นปลากินเนื้อ อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำตามชายฝั่งบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่ฝรั่งเศส ถึงเซเนกัล และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

แผนภูมิที่ 17 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลจากกรีซในตลาดประเทศอิตาลี